

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

**“КРАЇНОЗНАВСТВО
(НОВІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ)”**
(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2004

Підготовлено кандидатом географічних наук, доцентом *А. Г. Гольцовим*

Затверджено на засіданні кафедри країнознавства та культурології
(протокол № 3 від 3.11.03)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Гольцов А. Г. Навчальна програма дисципліни “Країнознавство (нові незалежні держави)” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2004. — 22 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Країнознавство (нові незалежні держави)”, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Для фахової підготовки студентів, які навчаються за спеціальністю “Країнознавство”, навчальний курс “Країнознавство (нові незалежні держави)” є одним з профілюючих. Мета вивчення курсу — якнайглибше засвоїти найважливіші знання про незалежні держави, що утворилися на теренах колишнього Радянського Союзу. На основі опанування програмою країнознавчого дослідження, студенти повинні оволодіти знаннями про природні умови та ресурси країн, що вивчаються, основні особливості їх населення, найважливіші етапи історичного розвитку, основні ознаки політичних систем, особливості та рівень економічного розвитку цих країн, напрями їх зовнішньої політики, участь у міжнародних відносинах та організаціях. Надзвичайно важливо усвідомити сутність найактуальніших проблем політичного, соціального, економічного та культурного розвитку цих країн.

У процесі вивчення курсу студенти повинні оволодіти вміннями та сформувати навички виявлення характерних для кожної країни особливостей геополітичного та гео економічного положення у світі та в регіоні; навчитись визначати ступінь сприятливості природних умов для життєдіяльності населення, сутність екологічних проблем досліджуваних країн; аналізувати демографічну ситуацію у країнах, ефективність заходів розв’язання демографічних проблем; виявляти основні риси економічного розвитку, сутність економічних проблем, перспективи розвитку господарства; характеризувати політичні системи окремих країн, здійснювати їх порівняльний аналіз; визначати внутрішньополітичні проблеми і шляхи їх розв’язання; аналізувати зовнішню політику держав на світовому і регіональному рівнях, їх участь у діяльності міжнародних організацій; виявляти відмітні ознаки політичних, економічних, культурних зв’язків України з державами, що вивчаються, перспективи їх співробітництва з Україною.

Серед незалежних держав вивчається й Україна. Майбутні країнознавці повинні мати глибокі знання про природні умови та ресурси нашої держави, її населення, історію, політичну систему, економіку та зовнішні зв’язки. Глибоке усвідомлення сутності основних проблем, що постають перед Україною на сучасному етапі її складного розвитку, сприяє формуванню не лише кваліфікованих фахівців-країнознавців, а й свідомих патріотів.

Особлива увага приділяється самостійній роботі студентів. Здобуття необхідних знань і вмінь повинно базуватися на систематичній роботі з різноманітними джерелами країнознавчої інформації: енциклопедіями, довідниками, статистичними збірниками, науковими монографіями та статтями, науково-популярною літературою тощо.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“КРАЇНОЗНАВСТВО
(НОВІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ)”

№ пор.	Назва теми
1	Україна
2	Російська Федерація
3	Білорусь. Молдова
4	Естонія. Латвія. Литва
5	Грузія. Вірменія. Азербайджан
6	Казахстан
7	Узбекистан. Туркменистан
8	Киргизька Республіка. Таджикистан

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

“КРАЇНОЗНАВСТВО
(НОВІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ)”

Тема 1. Україна

Географічне положення України та склад території. Геополітичне положення України. Адміністративно-територіальний поділ. Природні умови та ресурси: рельєф України; основні рівнини та гори; розміщення корисних копалин; кліматичні умови; внутрішні води; природні ландшафти; ґрунти, рослинний і тваринний світ. Екологічні проблеми. Природоохоронні заходи.

Чисельність населення; динаміка, розміщення. Природний рух населення. Депопуляція. Статеві та вікові структури населення. Міграції населення. Українська діаспора у країнах світу. Урбані-

зація; основні міські агломерації. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Основні релігії. Українська культура. Спосіб життя населення. Проблема безробіття.

Давні слов'яни. Давньогрецька колонізація. Київська Русь. Феодальна роздробленість. Галицько-Волинське князівство. Велике князівство Литовське; Польське королівство; Річ Посполита. Визвольна війна українського народу. Україна в Російській та Австро-Угорській імперіях. Створення УНР у 1917 р. Громадянська війна. УРСР. Друга світова війна. Економічний та соціальний розвиток УРСР. Проголошення незалежної України та її розвиток.

Україна — президентсько-парламентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Законодавча влада — Верховна Рада: порядок обрання, повноваження. Виконавча влада: порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії. Місцеве управління та самоврядування. Проблеми реформування адміністративно-територіального устрою.

Роль і місце сучасної України у світовому господарстві. Промисловість: сучасний стан і провідні тенденції розвитку; основні галузі: вугільна, електроенергетика, чорна металургія, машинобудування, хімічна, харчова, легка, деревообробна, целюлозно-паперова та ін. Сільське господарство: рослинництво та тваринництво; територіальні відмінності. Рибальство. Транспортний комплекс. Сфера послуг. Економічні райони України. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішньополітична стратегія України. “Європейський вектор”. Співробітництво України з країнами СНД, з Росією. Відносини України з державами ЄС. Відносини України і НАТО. Взаємовідносини України та США. Відносини з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки: зовнішня торгівля: експорт, імпорт, товарна та географічна структура, кредитно-фінансові зв'язки; виробничі і науково-технічне співробітництво. Сучасні проблеми розвитку зовнішніх економічних відносин.

Література [2; 3; 5; 7–9; 13; 14; 22; 24; 28; 32; 35–37]

Тема 2. Російська Федерація

Сучасне географічне та геополітичне положення Росії. Склад території. Суб'єкти федерації. Рельєф: основні гори та рівнини. Основні види корисних копалин, їх розміщення. Кліматичні умо-

ви: розподіл тепла і вологи, кліматичні пояси та типи клімату. Внутрішні води; головні річки та озера. Ґрунти. Рослинний і тваринний світ. Природні ландшафти. Екологічні проблеми.

Чисельність населення, динаміка. Розміщення населення. Природний рух. Статева та вікова структура населення. Демографічна криза. Міграції населення: внутрішні та зовнішні. Урбанізація; головні міські агломерації. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігії. Культурне різноманіття. Безробіття в Росії.

Слов'янські, фінно-угорські та інші народи у давнину. Київська Русь. Феодальна роздробленість. Монголо-татарська навала. Розвиток Московського князівства. Здобуття незалежності. Становлення Московської держави; її розвиток у XVI–XVII ст. Російська імперія у XVIII ст. Суспільно-політичний та економічний розвиток у XIX — на початку XX ст. Революційні події 1917 р. Громадянська війна. Радянський режим. Друга світова війна. Післявоєнний розвиток. Розпад СРСР. Політичний та соціально-економічний розвиток сучасної Російської Федерації.

Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Федеральні Збори: Державна Дума: порядок обрання, повноваження; Рада Федерації: функції. Виконавча влада: порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії. Суб'єкти федерації; проблеми відносин між ними і “центром”. Проблема Чеченської республіки (Ічкерії).

Роль сучасної Росії у світовому господарстві. Промисловість: сучасний стан і тенденції розвитку; основні галузі: гірничодобувна, електроенергетика, чорна та кольорова металургія, машинобудування (автомобілебудування, авіаційне, військове та ін.), хімічна, харчова, легка, деревообробна, целюлозно-паперова та ін. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; рослинництво та тваринництво; територіальні відмінності. Рибальство. Транспортний комплекс. Сфера послуг. Економічні райони Росії. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішньополітична стратегія Російської Федерації. Роль Росії в СНД. Євразійська інтеграція. РФ і ЄС. Росія і НАТО. Взаємовідносини Росії та США. Відносини Росії з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки: зовнішня торгівля: експорт, імпорт, товарна та географічна структура; кредитно-фінансові зв'язки та ін. Українсько-російські відносини: сучасний стан, основні проблеми і перспективи розвитку.

Література [1; 6; 7; 15; 16; 18; 23; 24; 26; 36; 38]

Тема 3. Білорусь. Молдова

Білорусь. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; кліматичні умови; внутрішні води; ґрунти; рослинний і тваринний світ; природні ландшафти. Екологічні проблеми. Охорона природи.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Демографічна криза. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігії. Культура. Проблема безробіття.

Білоруські землі в Київській Русі. Феодальна роздробленість. Велике князівство Литовське. Річ Посполита. Визвольна боротьба білоруського народу. Білоруські землі в Російській імперії. Перша світова війна. Революційні події 1917 р. Громадянська війна. Радянський режим. Західна Білорусь у складі Польщі. Друга світова війна на теренах Білорусі. Післявоєнний розвиток. Розпад СРСР, становлення і розвиток незалежної Білорусі.

Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Федеральні Збори: Державна Дума, Рада Федерації. Виконавча влада: порядок формування, функції. Провідні політичні партії.

Особливості розвитку економіки Білорусі в пострадянський період. Промисловість: машинобудування, хімічна, харчова, легка, деревообробна, целюлозно-паперова та ін. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; рослинництво та тваринництво; територіальні відмінності. Транспорт. Сфера послуг. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішня політика сучасної Білорусі. Союз Білорусі та Росії. Участь Білорусі в СНД. Євразійська інтеграція. Відносини Білорусі з країнами Заходу. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-білоруські відносини: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку.

Література [7; 10; 15; 16; 18; 20; 24; 36]

Молдова. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Демографічна криза. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігії. Культура. Проблема безробіття.

Молдовські землі в давнину. Галицько-Волинське князівство. Князівство Молдова, його розвиток. Османська імперія. Завоювання Бессарабії Російською імперією. Перша світова війна. Румунська окупація. Молдавська АРСР у складі УРСР. Створення Молдавської СРСР. Друга світова війна. Післявоєнна Молдавія. Виникнення незалежної Молдови. Придністровська Молдавська Республіка. Сучасна ситуація у країні.

Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Парламент. Виконавча влада. Політичні партії. Гагауз Ері. Політична система Придністровської Молдавської Республіки.

Особливості сучасного стану господарства Молдови. Провідні галузі промисловості, основні проблеми розвитку. Сільське господарство: рослинництво, тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Основні економічні проблеми. Економіка Придністров'я.

Зовнішня політика Молдови. СНД. ГУУАМ. Міжнародне врегулювання проблеми Придністров'я. Молдова і Росія. Відносини Молдови і Румунії. Відносини Молдови з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-молдовські відносини.

Література [7; 11; 12; 15; 24; 30; 36; 42]

Тема 4. Естонія. Латвія. Литва

Естонія. Географічне положення. Адміністративно-територіальний поділ. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми. Охорона природи.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Демографічна криза. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігії. Культура.

Давні ести. Орден Мечоносців. Лівонський орден. Данська та шведська експансія. Північна війна. Панування Російської імперії. Перша світова війна. Незалежна Естонія. Міжвоєнний період. Приєднання до СРСР. Друга світова війна. Естонська РСР. Здобуття незалежності, самостійний розвиток.

Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Федеральні Збори: Державна Дума: порядок обрання, повноваження; Рада Федерації: функції. Виконавча влада: порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний господарський розвиток Естонії. Промисловість: машинобудування, хімічна, сланцева, харчова, легка, деревообробна і целюлозно-паперова. Сільське господарство: рослинництво, тваринництво. Рибальство. Транспорт. Сфера послуг.

Зовнішня політика Естонії. Курс на приєднання до ЄС і НАТО. Відносини з Фінляндією. Інтеграція країн Балтії. Естонія і Росія. Зовнішні економічні зв'язки. Відносини між Україною та Естонією.

Література [7; 11; 12; 15; 16; 18; 24; 36; 38; 41]

Латвія. Географічне положення Латвії. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Демографічна криза. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігії. Культура.

Народи Латвії в давнину. Орден Мечоносців. Лівонський орден. Річ Посполита. Шведська експансія. Північна війна. Курляндське герцогство. Латвійські землі в Російській імперії. Перша світова війна. Здобуття незалежності. Міжвоєнний період. Латвійська РСР. Відновлення незалежності. Сучасний розвиток.

Глава держави – президент: порядок обрання, повноваження. Федеральні Збори: Державна Дума: порядок обрання, повноваження; Рада Федерації: функції. Виконавча влада: порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний економічний розвиток Латвії. Промисловість: машинобудування, хімічна, харчова, легка, деревообробна і целюлозно-паперова. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку. Рибальство. Транспорт. Сфера послуг.

Зовнішня політика Латвії. Інтеграція до ЄС, НАТО. Співробітництво з іншими країнами Балтії. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-латвійські відносини.

Література [7; 11; 12; 15; 16; 18; 24; 36; 38; 41]

Литва. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Демографічна криза. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігії. Культура.

Населення Литви в давнину. Велике князівство Литовське, його розвиток. Річ Посполита. Литва у складі Російської імперії. Перша світова війна. Здобуття незалежності Литвою. Міжвоєнний період. Литовська РСР. Відновлення незалежності.

Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Федеральні Збори: Державна Дума: порядок обрання, повноваження; Рада Федерації: функції. Виконавча влада: порядок формування, функції. Судова влада. Провідні політичні партії.

Особливості сучасного економічного розвитку. Промисловість: електроенергетика, машинобудування, хімічна, харчова, легка. Сільське господарство: рослинництво, тваринництво. Рибальство. Транспорт. Сфера послуг.

Зовнішньополітичний курс Литви на приєднання до ЄС і НАТО. Балтійська інтеграція. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-литовські відносини.

Література [5; 11; 12; 15; 16; 18; 24; 36; 38; 41]

Тема 5. Грузія. Вірменія. Азербайджан

Грузія. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф (гори та рівнини); корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігії. Культура. Проблема безробіття.

Давні держави на території Грузії. Розквіт середньовічної Грузії. Боротьба із зовнішніми вторгненнями. Приєднання до Російської імперії. Грузія у складі Російської імперії. Здобуття незалежності. Радянська експансія. Грузія у складі Радянського Союзу. Відновлення незалежності. Воєнно-політичні конфлікти. Південна Осетія. Абхазія.

Президентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Парламент: порядок обрання, повно-

важення; сучасна ситуація. Виконавча влада. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний стан економіки. Основні галузі промисловості. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; рослинництво та тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішня політика Грузії. Грузія в СНД. Відносини між Грузією й Росією. ГУУАМ. Співробітництво з НАТО. Відносини Грузії з країнами Західної Європи та США. Відносини з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-грузинські відносини.

Література [5; 10–12; 15–18; 24; 31; 36]

Вірменія. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігійний склад населення. Культура. Проблема безробіття.

Давня Вірменія. Боротьба проти Сасанідів і Візантії. Вторгнення арабів, сельджуків, монголо-татар. Османська імперія; Перська держава. Приєднання Східної Вірменії до Російської імперії. Здобуття незалежності. Вторгнення турецьких військ. Радянська експансія. Вірменія у складі Радянського Союзу. Відновлення незалежності. Конфлікт щодо Нагірного Карабаху.

Президентсько-парламентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Парламент (Національні Збори): порядок обрання, повноваження. Виконавча влада — уряд. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний кризовий стан економіки. Основні галузі промисловості. Сільське господарство: рослинництво та тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Проблеми господарського розвитку.

Зовнішня політика Вірменії. Вірменія в СНД. Відносини Вірменії з Росією. Взаємовідносини Вірменії з країнами Західної Європи та США. Відносини з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-вірменські відносини.

Література [5; 10–12; 15–18; 24; 31; 36]

Азербайджан. Географічне положення. Адміністративно-територіальний поділ; Нахічеванська АР. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Сучасні міграції населення. Урбанізація. Сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігії. Культура. Проблема безробіття.

Давні держави на теренах Азербайджану. Держава Сасанідів. Зовнішні вторгнення. Перська держава (Сефевіди, Каджари). Приєднання до Російської імперії. Здобуття незалежності. Радянська експансія. Азербайджан у складі Радянського Союзу. Відновлення незалежності. Проблема Нагірного Карабаху. Воєнно-політичні конфлікти. Стабілізація при Г. Алієві.

Президентсько-парламентська республіка. Глава держави – президент: порядок обрання, повноваження. Законодавча влада (Міллі Меджліс): порядок обрання, повноваження. Виконавча влада – уряд. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний економічний розвиток. Провідні галузі промисловості. Сільське господарство: рослинництво, тваринництво. Транспорт; трубопроводи. Сфера послуг. Сучасні проблеми економічного розвитку.

Зовнішня політика Азербайджану. Азербайджан у СНД. Відносини між Азербайджаном і Росією. ГУУАМ. Азербайджан і Вірменія. Відносини з Туреччиною та Іраном. Відносини з країнами Західної Європи та США. Відносини з іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки. Українсько-азербайджанські відносини.

Література [5; 10–12; 15–18; 24; 31; 36]

Тема 6. Казахстан

Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: основні форми рельєфу; корисні копалини та їх розміщення; кліматичні умови; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Сучасні міграційні процеси. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігії. Культура. Проблема безробіття.

Розселення тюркських народів на території Казахстану в давнину. Казахське ханство. Приєднання Молодшого, Середнього і Старшого жузів до Російської імперії. Революційні події, громадянська війна. Киргизька АРСР. Казахська АРСР. Утворення Казахської РСР, її розвиток. Проголошення незалежності.

Президентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Законодавча влада: Мажиліс; Сенат: порядок обрання, повноваження. Виконавча влада. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний стан економіки Казахстану. Промисловість: гірничодобувна, електроенергетика, чорна та кольорова металургія, хімічна та ін. Сільське господарство: сучасний стан і тенденції розвитку; рослинництво та тваринництво. Транспорт: основні види; розміщення. Сфера послуг. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішня політика Казахстану. Відносини Казахстану і Росії. Участь у СНД. Євразійська інтеграція. ЄЕП. Відносини Казахстану і країн Азії. Відносини Казахстану із західними та іншими країнами світу. Зовнішні економічні зв'язки: зовнішня торгівля: експорт, імпорт, товарна та географічна структура. Відносини між Україною і Казахстаном: основні напрями, проблеми і перспективи розвитку.

Література [1; 7; 4; 10–12; 15–18; 24; 29; 33; 34; 36]

Тема 7. Узбекистан. Туркменістан

Узбекистан. Географічне положення. Адміністративно-територіальний поділ; Каракалпацька АР. Природні умови та ресурси: рельєф (гори та рівнини); корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігійний склад населення. Культура. Безробіття.

Давні державні утворення. Перське царство. Завоювання А. Македонського. Парфянське царство. Експансія арабів, тюрків. Хорезм. Монголо-татарська навала. Держава Тамерлана. Держави XV–XIX ст. Завоювання Російською імперією. Революційні події, громадянська війна. Туркестанська АРСР. Узбецька РСР, її розвиток. Утворення незалежного Узбекистану.

Президентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Парламент (Олій Мажліс): порядок обрання, повноваження. Виконавча влада. Судова влада. Головні політичні партії.

Сучасна економічна ситуація в Узбекистані. Основні галузі промисловості та їх розвиток. Особливості розвитку сільського господарства; рослинництво; тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Проблеми економічного розвитку.

Зовнішня політика Узбекистану. Участь у СНД. Євразійська інтеграція. Відносини з Росією. Відносини з країнами Європи та Азії, інших регіонів світу. Зовнішні економічні зв'язки. Відносини між Україною та Узбекистаном.

Література [1; 7; 10–12; 16–18; 24; 36; 40]

Туркменістан. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини, їх розміщення; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Релігійний склад населення. Культура.

Давні державні утворення. Перське царство. Завоювання А. Македонського. Парфянське царство. Держава Сасанідів. Експансія арабів, тюрків. Хорезм. Держава Тамерлана. Держави XV–XIX ст. Завоювання Російською імперією. Револьюційні події, громадянська війна. Туркменська область. Туркменська РСР, її розвиток. Утворення незалежного Туркменістану.

Президентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Парламент (меджліс): порядок обрання, повноваження. Народна Рада. Рада Старійшин. Виконавча влада. Судова влада. Демократична партія Туркменістану.

Сучасний економічний розвиток Туркменістану. Основні галузі промисловості: газова, нафтова, хімічна та ін. Сільське господарство: рослинництво та тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Тенденції господарського розвитку.

Зовнішня політика Туркменістану. Участь у СНД. Відносини з Росією. Відносини з країнами Європи, Азії, інших регіонів світу. Зовнішні економічні зв'язки. Відносини між Україною і Туркмени-

станом: особливе значення для України, основні перспективи розвитку.

Література [1; 7; 8; 10–12; 16–19; 24; 36]

Тема 8. Киргизька Республіка. Таджикистан

Киргизька Республіка. Географічне положення. Адміністративно-територіальний поділ. Природні умови та ресурси: рельєф; корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Міграції. Міське та сільське розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігійний склад населення. Культура. Проблема безробіття.

Давня держава Паркан. Кушанське царство. Тюркські народи. Монголо-татарське завоювання. Киргизьке ханство. Завоювання Кокандським ханством. Приєднання до Російської імперії. Революційні події, громадянська війна. Кара-Киргизька (Киргизька) автономна область РРФСР. Киргизька АРСР, згодом РСР, її розвиток. Проголошення незалежності.

Президентсько-парламентська республіка. Глава держави — президент: порядок обрання, повноваження. Законодавча влада — Верховна Рада (Жогорку Кенеш): порядок обрання, повноваження. Виконавча влада. Судова влада. Основні політичні партії.

Сучасний економічний розвиток. Основні галузі промисловості. Сільське господарство: рослинництво та тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Проблеми господарського розвитку.

Зовнішня політика Киргизької Республіки. Участь у СНД. Відносини з Росією. Відносини з країнами Європи, Азії, інших регіонів світу. Зовнішні економічні зв'язки. Відносини між Україною та Киргизькою Республікою.

Література [1; 7; 10–12; 16–18; 24; 27; 36]

Таджикистан. Географічне положення. Адміністративно-територіальний устрій. Природні умови та ресурси: рельєф (головні гірські системи); корисні копалини; клімат; внутрішні води; природні ландшафти, ґрунти. Екологічні проблеми.

Населення: чисельність, динаміка, розміщення. Природний рух. Статеві-вікова структура населення. Міграції. Міське та сільське

розселення. Етнічний склад населення. Міжетнічні проблеми. Релігійний склад населення. Культура. Проблема безробіття.

Давні державні утворення. Перське царство. Завоювання А. Македонського. Парфянське царство. Держава Сасанідів. Хорезм. Держава Тамерлана. Держави XV–XIX ст. Завоювання Російською імперією. Революційні події, громадянська війна. Таджикицька АРСР, згодом РСР, її розвиток. Проголошення незалежності Таджикистану. Військово-політичний конфлікт на початку 90-х років XX ст., його врегулювання.

Президентська республіка. Глава держави – президент: порядок обрання, повноваження. Законодавча влада (Маджлісі Олі): порядок обрання, повноваження. Виконавча влада. Судова влада. Провідні політичні партії.

Сучасний економічний розвиток Таджикистану. Основні галузі промисловості. Сільське господарство: рослинництво та тваринництво. Транспорт. Сфера послуг. Основні проблеми господарського розвитку.

Зовнішня політика Таджикистану. Участь у СНД. Залежність від Росії. Відносини з країнами Європи, Азії, інших регіонів світу. Зовнішні економічні зв'язки. Відносини між Україною і Таджикистаном.

Література [1; 7; 10–12; 16–18; 24; 36]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Географічне положення та склад території Російської Федерації.
2. Природно-ресурсний потенціал Російської Федерації.
3. Населення Російської Федерації.
4. Історичний розвиток Росії до XX ст.
5. Історичний розвиток Росії у XX ст.
6. Політична система Російської Федерації.
7. Сучасний економічний розвиток Російської Федерації.
8. Промисловість Російської Федерації.
9. Сільське господарство Російської Федерації.
10. Транспорт і сфера послуг Російської Федерації.
11. Зовнішня політика Російської Федерації.
12. Зовнішні економічні зв'язки Російської Федерації.

13. Географічне положення та склад території України.
14. Природні умови та ресурси України.
15. Населення України.
16. Історичний розвиток України у ХХ ст.
17. Політична система України.
18. Господарство України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку.
19. Промисловість України.
20. Сільське господарство України.
21. Транспорт і сфера послуг України.
22. Зовнішня політика сучасної України.
23. Зовнішні економічні зв'язки України.
24. Географічне положення, природні умови та ресурси Білорусі.
25. Населення Білорусі.
26. Історичний розвиток Білорусі.
27. Політична система Республіки Білорусь.
28. Економіка Білорусі.
29. Промисловість Білорусі.
30. Білорусь у міжнародних відносинах.
31. Географічне положення, природні умови та ресурси Молдови.
32. Населення Молдови.
33. Історичний розвиток Молдови.
34. Політична система Республіки Молдова.
35. Економіка Молдови.
36. Молдова в міжнародних відносинах.
37. Проблема Придністров'я.
38. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Естонії.
39. Історичний розвиток Естонії.
40. Політична система Естонії.
41. Господарство Естонії.
42. Роль Естонії в міжнародних відносинах.
43. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Латвії.
44. Історичний розвиток Латвії.
45. Політична система Латвії.
46. Господарство Латвії.

47. Участь Латвії в міжнародних відносинах.
48. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Литви.
49. Історичний розвиток Литви.
50. Політична система Литви.
51. Господарство Литви, участь у міжнародних відносинах.
52. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Грузії.
53. Історичний розвиток, політична система Грузії.
54. Політичні проблеми сучасної Грузії.
55. Господарство Грузії.
56. Участь Грузії в міжнародних відносинах.
57. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Вірменії.
58. Історичний розвиток, політична система Вірменії.
59. Економіка Вірменії.
60. Участь Вірменії в міжнародних відносинах.
61. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Азербайджану.
62. Історичний розвиток Азербайджану.
63. Політична система Азербайджану.
64. Господарство Азербайджану.
65. Участь Азербайджану в міжнародних відносинах.
66. Географічне положення, природні умови та ресурси Казахстану.
67. Населення Казахстану.
68. Історичний розвиток Казахстану.
69. Політична система Республіки Казахстан.
70. Економічний розвиток Казахстану.
71. Промисловість Казахстану.
72. Казахстан у міжнародних відносинах.
73. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Узбекистану.
74. Історичний розвиток Узбекистану.
75. Політична система Узбекистану.
76. Економічний розвиток Узбекистану.
77. Узбекистан у міжнародних відносинах.
78. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Туркменистану.

79. Історичний розвиток, політична система Туркменистану.
80. Господарство Туркменистану.
81. Туркменистан у міжнародних відносинах.
82. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Таджикистану.
83. Історичний розвиток Таджикистану.
84. Політична система Таджикистану.
85. Господарство Таджикистану.
86. Таджикистан у міжнародних відносинах.
87. Географічне положення, природні умови та ресурси, населення Киргизії.
88. Історичний розвиток, політична система Киргизької Республіки.
89. Господарство Киргизької Республіки.
90. Киргизька Республіка в міжнародних відносинах.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Економіка зарубіжних країн: Підруч. / За ред. А. С. Філіпенка. — К.: Либідь, 1998. — 416 с.*
2. *Енциклопедія сучасної України. — К.: КБ ЕСУ, 2001. — 824 с.*
3. *Король В.* Історія України. — К.: Феміна, 1995. — 264 с.
4. *Мировая экономика. Экономика зарубежных стран: Учебник / Под ред. В. П. Колесова, М. Н. Осьмовой. — М.: Флинт, 2000. — 408 с.*
5. *Мирончук В. Д., Ігошкін Г. С.* Історія України. — К.: МАУП, 2001. — 328 с.
6. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945–1970 роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 1999. — 558 с.*
7. *Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000-ні роки): Підруч. / В. А. Манжола, М. М. Білоусов, Л. Ф. Гайдуков та ін. — К.: Либідь, 2001. — 622 с.*
8. *Новицький В. Є.* Міжнародна економічна діяльність України: Підруч. — К.: Вид-во КНЕУ, 2003. — 948 с.

9. *Овсій І. О.* Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): Навч. посіб. — К.: Либідь, 1999. — 240 с.
10. *Решетников Ф. М.* Правовые системы стран мира: Справочник. — М.: Юрид. лит., 1993. — 256 с.
11. *Страны мира: Факты и цифры.* — СПб.: Норинт, 2000. — 208 с.
12. *Страны мира: Энцикл. справочник.* — Смоленск: Русич, 2000. — 624 с.
13. *Україна і світове господарство: взаємодія на межі тисячоліть:* Навч. посіб. / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, А. С. Гальчинський та ін.: — К.: Либідь, 2002. — 470 с.
14. *Царенко О. М., Захарчук А. С.* Економіка України і світу. — Суми: Університ. книга, 2000. — 320 с.
15. *Шановал В. М.* Державний лад країн світу. — К.: УЦПС, 1999. — 320 с.
16. *Юрківський В. М.* Країни світу: Довідник. — К.: Либідь, 2001. — 368 с.
17. *Юрківський В. М.* Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підруч. — К.: Либідь, 2000. — 416 с.
18. *Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны /* Под ред. С. Б. Лаврова, Н. В. Каледина. — М.: Гардарики, 2002. — 928 с.

Додаткова

19. *Базаров Б. А., Пурлиев Б. И.* Развитие внешнеэкономических связей Туркменистана. — Ашгабат: Ёлым, 1996. — 20 с.
20. *Беларусь:* Справочник. — М.; Днепропетровск: Информсистема-Центр, 2000. — 282 с.
21. *Географический энциклопедический словарь: Географические названия.* — М.: Сов. энцикл., 1989. — 592 с.
22. *Географічна енциклопедія України: У 3 т.* — К.: Укр. енцикл. — 1989–1992.
23. *Гладкий Ю. Н., Доброскок В. А., Семенов С. П.* Экономическая география России: Учебник — М.: Гардарики, 1999. — 752 с.
24. *Доклад о развитии человеческого потенциала в странах Европы и СНГ.* — М.: Права человека, 1999. — 128 с.

25. *История Приднестровской Молдавской Республики.* — Тирасполь: РИО ПГУ, 2001. — 416 с.
26. *История России.* — Минск: Новое знание, 2000. — 395 с.
27. *Койчугев Т.* Экономика переходного периода. — Бишкек: Илим, 1995. — 146 с.
28. *Кремень В. Г., Табачник Д. В., Ткаченко В. М.* Україна: альтернатива поступу (критика історичного досвіду). — К.: ARC-UKRAINE, 1996. — 794 с.
29. *Куватов Р. Ю., Болганбаев А. Е.* Экономика и проблемы переходного периода. — Алматы, 1997. — 390 с.
30. *Молдова / А. Уанес, М. Блэкуэлл, Ж. Брэгвэйт и др.* — Вашингтон, 1993. — 114 с.
31. *Мурадян И. М.* Геоэкономические факторы развития политических процессов в Кавказско-Каспийском регионе (ситуационный анализ). — Ереван: Антарес, 2001. — 168 с.
32. *На шляху до Європи. Український досвід єврорегіонів /* За ред. С. Максименка, І. Студеннікова. — К.: Логос, 2000. — 224 с.
33. *Назарбаев Н. А.* В потоці історії. — К.: МАУП, 1999. — 100 с.
34. *Назарбаев Н. А.* Казахстан 2030. — К.: МАУП, 1999. — 184 с.
35. *Наушко В.* Хто і відколи живе в Україні. — К., 1998. — 80 с.
36. *Переходный период: анализ и уроки первого десятилетия для стран Восточной Европы и бывшего Советского Союза: Исследование Всемирного банка.* — М.: Весь мир, 2002. — 275 с.
37. *Політична історія України: Посіб. /* За ред. В. І. Танцюри. — К.: Академія, 2001. — 488 с.
38. *Половина І. П.* Фізична географія Європи: Навч. посіб.— К.: АртЕк, 1998. — 272 с.
39. *Страны мира: Справочник. 1999 /* Под ред. И. С. Иванова. — М.: Республика, 1999. — 512 с.
40. *Узбекистан: десять лет по пути формирования рыночной экономики /* Под ред. А. Х. Хикметова. — Ташкент: Узбекистон, 2001. — 348 с.
41. *Федоров Г. М., Корнеевец В. С.* Балтийский регион: социально-экономическое развитие и сотрудничество. — Калининград: Янтарный сказ, 1999. — 208 с.
42. *Феномен Приднестровья.* — Тирасполь: РИО ПГУ, 2000. — 288 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Країнознавство (нові незалежні держави)”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Країнознавство (нові незалежні держави)”	4
Питання для самоконтролю	16
Список рекомендованої літератури.....	19

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

МАУП
Зам. № ВКЦ-1717

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП